

Vlees fokken staat bij Marcel Quartel bovenaan, maar de melkproductie laat hij niet links liggen. Sinds dit voorjaar mag de verbeterd-roodbontfokker uit Westmaas zich de gelukkige eigenaar noemen van twee excellent gekeurde koeien: Evelien en Tonja 6.

Het bezoek van de bedrijfsinspecteur dit voorjaar leverde Marcel Quartel twee koeien op met negentig punten en meer. Beide zijn excellent, maar ze verschillen wezenlijk in type. Tonja 6 (v. Graaf Charlon) kreeg 90 punten met 92 punten voor bespieren. Haar via Graaf Charlon halfzus Evelien van Quartel werd ingeschreven met 92 punten voor een hoogtemaat van 140 centimeter. 'Slagers kiezen voor Tonja,' vertelt Marcel Quartel. 'Ze heeft luxe bespieren, maar is kleiner. Fokkers kiezen echter voor de massa van Evelien: ze is groot, breed en super op de benen. Het type van Evelien geniet mijn voorkeur. Een dikbil fokken is niet moeilijk, een grote dikbil wel.'

Tonja 6 (90 punten) krijgt de voorkeur van slagers

Marcel Quartel (40) houdt circa vijftig verbeterd roodbonte stamboekkoeien in het Zuid-Hollandse Westmaas. De regio ten zuiden van Rotterdam met zijn vruchtbare zeekei staat meer bekend om zijn akkerbouwactiviteiten, rundveehouderijen vind je er nauwelijks. Vader Jaap Jan Quartel, nu 79 jaar oud, startte ongeveer dertig jaar geleden met melkvee op de huidige locatie nadat zij waren verhuisd uit de dorpskern van Westmaas. Geleidelijk aan werd overgeschakeld op MRIJ-koeien vanwege een

Marcel Quartel: 'Stieren kunnen ongekend snel veranderen. Je weet het nooit van tevoren'

makker karakter en een hogere aanzet van vlees. Het vleestype is er in de loop der jaren ingefokt en vormde voor zoon Marcel de basis van de huidige verbeterd-roodbontfokkerij. Bij de oprichting van het stamboek in 1988 was hij een van de eersten die lid werd. Het bedrijf maakte snel naam met vele prijzen op toonaangevende keuringen, niet in de laatste plaats met de zelfgefokte stier Bertus 2 van Quartel bij de

Fokkers kiezen voor de solide Evelien, ingeschreven met 92 punten

toenmalige KI NoordWest. Bertus 2 kreeg een vleesindex van 145 en een index voor geboortegemak van 80.

Overtuigd KI-gebruiker geworden

Tot voor een paar jaren terug werkte Quartel met dekstieren. Hij had een eigen dekininstallatie ontworpen om de stieren uit de hand te laten dekken. 'Goede dekstieren aankopen is niet makkelijk. Stieren kunnen ongekend snel veranderen. Je weet het nooit van tevoren.' Door de bouw van een nieuwe hellingstal voor de meststieren op de plek van de dekininstallatie, schakelde hij over op kunstmatige inseminatie, oorspronkelijk als tijdelijke oplossing. Maar het is goed bevallen en de nieuwe voorgenoemen dekininstallatie kwam er niet.

Marcel Quartel: 'Vleesproductie hoofdzakelijk, melkproductie niet bepalend'

Vleesvee melken

'De KI heeft mij geen windeieren gelegd.' Quartel somt op: 'Elke inseminatie wordt meteen geregistreerd, wat fouten in de afstamming voorkomt. Verder heb ik nu betere bevruchtingscijfers dan voorheen, resulterend in meer geboorten per jaar. En via de KI kreeg ik ontwikkeling in de dieren en beter beenwerk.' Solide vleesdieren fokken met hoogtemaat en een donkerrode haarkleur is het uitgangspunt op het bedrijf. Graaf Charlon en Egon 5 zijn veelbenutte KI-stieren in het koppel. 'Charlon fokte dieren met stevig beenwerk. Egon 5 bracht kleur en hoogtemaat in het koppel. Nu wordt Wilbert ingezet voor bloedvernieuwing.' Het stiergebruik wordt bewust beperkt gehouden om een zo uniform mogelijk koppel te behouden, al geeft de veehouder toe dat er weinig keuze is. 'De populatie is klein en de bloedvoering nauw,' zegt Quartel. Als lid van de KI-aankoopcommissie die op het vleesgebeuren moet verdienen, beseft hij als geen ander dat het uiterst moeilijk is om stieren te vinden die bovendien tot een verbeter-

ring van het ras leiden. 'Maar wat doe je eraan? Ik ben bijvoorbeeld geen voorstander van het inkruisen met Belgische blauwen met een rode haarkleur.'

Melken als controlemiddel

Marcel Quartel melkt met zijn verbeterd roodbonten nog steeds een klein quotum vol, zo'n 103.000 kilogram. De melkproductie per koe is niet hoog. Precies weet Quartel het niet, hij neemt niet deel aan melkcontrole: 'Met vijftig procent maïs en vijftig procent gras aangevuld met een paar kilo krachtvoer worden de dieren niet tot het uiterste gedreven.' Een probleemloze en lagekostenproductie van eersteklas melk, zo luidt het devies. Mastitis, klauwproblemen of lebmaagverdraaiingen kent de veehouder nauwelijks. De vaarzen kalven voor het eerst af op een leeftijd van drie jaar. 'Dan heb je nog een fatsoenlijk dier en ook meer melk.' Naast een bron van regelmatige inkomsten biedt het melken ook voordelen op het vlak van management. 'De volle melk

wordt gebruikt voor de opfok van de kalveren die het eerste jaar op stal blijven,' vertelt Quartel. 'Door het dagelijks contact tijdens het melken zijn de dieren handzaam en heb ik een goede controle over de tochtigheid en de conditie.' Het bedrijf is IBR- en leptovrij. De BVD-status is in onderzoek. 'De controle op de dierziektestatus via de tankmelk is nog een ander voordeel van melken,' vindt Quartel. 'Anders moet ik bloed af laten nemen.' De hoge gezondheidsstatus wil de veehouder graag zo houden. Het aankopen van dieren werd jaren terug stopgezet, net als zes jaar geleden de deelname aan keuringen: 'Op keuringen scheelt het hem met andere bedrijven toch in luxe bespieren, niet veel bedrijven melken nog.' Maar de melkproductie is volgens Marcel Quartel niet bepalend. Het is mooi meegenomen als aanvulling op de opbrengsten uit de verkoop van fokvee en vlees. De reformekoeien gaan naar een afmester. De stieren die op een leeftijd van twee jaar niet in aanmerking komen voor de fokkerij worden ter plaatse afgemest voor particuliere slagers. 'De vleeskwaliteit van mijn dieren wordt door de slagers zeer hoog aangeslagen,' stelt Marcel. Is hij half melkveehouder en half vleesveehouder? 'Nee, ik ben een vleesveehouder die ook nog melkt.'

Guy Nantier